

Når profesjonsetikk blir politikk

Silje Schevig

Psykolog og podkastvert av «Snakk med Silje»

silje.schevig@gmail.com

Å ha åpne samtaler er også en del av psykologers samfunnsansvar, og kan gjøres med faglig integritet.

Silje Schevig.

Foto:#Ole Petter Hodnungseth.

Debattinnlegget gir uttrykk for skribentens meninger.

Forfatter har fylt ut interessekonfliktskjema og oppgir ingen interessekonflikter.

I sitt innlegg hevder Christer Mortensen at jeg setter yringsfrihet opp mot profesjonsetikk i mitt tilsvarende svar til Ole Jacob Madsen. Madsen skriver at podkasten min er problematisk, at jeg er kunnskapsløs om temaene som tas opp i podkastepisodene, og at jeg oppmuntrer lytterne mine til å ha mindre tillit til myndigheter, rettsapparat og redaktørstyrte medier.

Mortensen møter ikke mitt opprinnelige poeng, men omdefinerer det. Jeg argumenterer ikke for at yringsfrihet trumfer profesjonsetikk, men for at vi må være tydelige på hva som faktisk er hva. Spørsmålet er ikke bare hva profesjonsetikken innebærer, men om den nå tolkes slik at systemkritikk i seg selv blir problematisk.

Yringsfrihet kun for ønskelige ytringer?

Kjernen i kritikken fra både Madsen og Mortensen synes å være dette: at jeg ikke opptre slik hovedstrømsmediene gjør. At jeg ikke i tilstrekkelig grad konfronterer, korrigerer eller rammer inn gjestene mine innenfor et etablert konsensuslandskap. Det er riktig. Og det er et bevisst valg.

Poenget med podkasten min er ikke å gjenta det lytterne allerede eksponeres for daglig gjennom aviser, TV-debatter og ekspertkommentarer. Folk vet allerede hva flertallet mener. Det jeg forsøker, er noe annet: å gi rom til perspektiver som i mindre grad slipper til i det offentlige ordskiftet.

Når kritikken av mine podkastsamtaler begrunnes med at samtalene kan svekke tilliten til presse og offentlige institusjoner, beveger vi oss bort fra profesjonsetikk og over i politikk. Da handler det ikke lenger om faglige normer, men om hvilke ytringer som anses ønskelige. Jeg er altså ikke den som blander profesjon og politikk. Det gjør imidlertid Madsen og Mortensen, som gjør en viss type ytring til et fagetisk kriterium.

Definisjonsmakt i offentligheten

Madsen tydeliggjør blandingen av profesjon og politikk når han hevder at jeg er kunnskapsløs fordi jeg ikke i tilstrekkelig grad korrigerer podkastgjest Hans Rustads perspektiver, blant annet med henvisning til Kennedy-drapet i 1963 og alle de 62 rettsprosessene etter det amerikanske valget i 2020. Må en psykolog ha inngående fagkunnskap om alle temaer en gjest berører, for å kunne gi rom til en samtale? Hvis svaret er ja, vil det i praksis snevre inn hvilke samtaler som kan føres.

Jeg tror også de fleste har fått med seg hva som er konsensus i Norge om amerikansk politikk. Må jeg virkelig sitte og gjenta det alle vet, i min podkast? Spørsmålet er om kritikken egentlig handler om kunnskap, eller en forventning om at jeg skal bruke podkasten til å bekrefte det etablerte, fremfor å åpne for samtaler som utfordrer det.

Madsen påberoper seg en definisjonsmakt overfor meningsmotstandere når han karakteriserer Rustads perspektiver som «konspirasjonsteorier». Da handler uenigheten ikke bare om politikk, men også om hvem som får sette rammene for hva som regnes som legitimt i offentligheten.

Fagetikk og åpenhet er ikke motsetninger

Mortensen sier at jeg setter profesjonsetikk opp mot samfunnsansvar. Han hevder at ytringsfrihet forutsetter et særlig ytringsansvar i kraft av vår profesjon, fordi vi som psykologer må følge etiske prinsipper. Selvsagt skal jeg som psykolog følge våre fagetiske prinsipper. Problemet er at både Madsen og Mortensen impliserer at podkastsamtalene ikke er innenfor rammene av profesjonsetikken, uten at det for meg er klart hvilke etiske prinsipper jeg bryter. Jeg setter nemlig de grunnleggende fagetiske prinsippene om respekt, kompetanse, ansvar og faglig integritet meget høyt.

Profesjonsetikken er ment å beskytte vår faglige integritet, også når den utfordrer etablerte sannheter og maktstrukturer. Som psykologer bør vi være varsomme med en utvikling der profesjonsetikken brukes til å regulere hvilke perspektiver som er legitime å utforske. Jeg setter ikke profesjonsetikk opp mot samfunnsansvar, men ønsker å ta samfunnsansvar gjennom samtalene i podkasten.

Vår rolle er ikke å forvalte tillit til myndighetene, men å bidra til åpenhet, refleksjon og kritisk tenkning. Hvis profesjonsetikken begynner å fungere som en grense for politiske ytringer, risikerer vi å undergrave nettopp det den er ment å beskytte.